

VERBETERING KWALITEIT BEGROTING GEMEENTE GOIRLE

Globale uitwerking uitkomsten raadsavond

Stellers : Kees van Rietschoten en Corné Kuijpers

D.d. : 04-12-2017

Inleiding

Op verzoek van de auditcommissie doet de rekenkamercommissie onderzoek naar de verdere verbetermogelijkheden van de programmabegroting van de gemeente Goirle. Het onderzoek (Zie bijlage voor onderzoeksopzet) wordt ingevuld met een onderzoekstraject/verbetertraject waarbij nadrukkelijk de inbreng van college, raad en ambtelijke organisatie wordt verlangd om tot concrete en haalbare verbetervoorstellen te komen.

Op 6 november 2017 heeft de rekenkamercommissie gesproken met twee ambtenaren van de gemeente Goirle, die betrokken zijn bij het ambtelijk overleg doorontwikkeling begroting Goirle, Hilvarenbeek en Oisterwijk. Doel van dit ambtelijk overleg is het verkennen van mogelijkheden om de structuur en inhoud van de begrotingen van deze drie gemeenten meer op elkaar af te stemmen.

Op 27 november 2017 heeft de rekenkamercommissie tijdens een raadsavond gesproken met raadsleden van Goirle over de mogelijkheden tot verbetering van kwaliteit van de programmabegroting. Tijdens de raadsavond zijn pitches gehouden (zie bijlage 1) en is aan de hand van vijf thema's uitvoerig aandacht besteed aan de kwaliteit van de (digitale) begroting 2018 en de mogelijke verbeterpunten. De resultaten van het gesprek worden in deze per thema weergegeven, aan de hand van de vaste indeling:

- Tijdens de raadsavond op 27 november bleek
- Beeld rekenkamercommissie
- Verbeterpunten voor begroting 2019
- Voorbeelden

In deze notitie zijn de uitkomsten van de raadsavond globaal uiteengezet ten behoeve van bespreking in de auditcommissie op 6 december 2017. Naast de inhoud zal ook het vervolg en de gewenste uitkomst van het onderzoekstraject / verbetertraject en de rol van de rekenkamercommissie worden besproken waarbij tevens afstemming met de werkgroep doorontwikkeling begroting GHO wordt geborgd.

1. De begroting en de rol van de raad

Tijdens de raadsavond op 27 november bleek:

- Het gaat de raad echt om: wat willen we bereiken?
- Bij voorjaarsnota debat over inhoudelijke issues
- 'Een raadslid gaat niet zelf op zoek naar financiële ruimte'
- Behoefte aan open gesprek in de raad over doelen (misschien verspreid over jaar)
- Sociaal domein vraagt om andere gegevens dan we gewend waren
- Goede voorbeelden: Breda = begroting in een oogopslag; en Hollands Kroon

Beeld rekenkamercommissie

Het beeld dat gedurende de raadsavond ontstond was:

De raad wil zich concentreren op de vraag 'wat willen we bereiken?'

Uit de pitches en de gevoerde discussie aan de hand van de stellingen kwam het beeld naar voren dat de begroting nog steeds een prominente rol speelt als instrument van de raad in haar kaderstellende en controlerende rol. De begroting is echter wel meer een hamerstuk geworden en levert nog nauwelijks debat op; er is ook weinig speelruimte voor de raad omdat al veel (90-95%) vastligt. Het debat wordt wel (meer) gevoerd bij het bespreken en vaststellen van de voorjaarsnota.

De begroting moet verder een meer op zichzelf staand verhaal worden, geen stapeling van wijziging op wijziging.

Verbeterpunten voor begroting 2019

De belangrijkste genoemde verbeterpunten/denkrichtingen zijn:

- Proces van voorjaarsnota en begroting "samenvoegen"
- alternatieven (amendementen/moties) laten doorrekenen, raadsleden zelf zoeken naar financiële ruimte
- nut en noodzaak van formele begrotingswijzigingen onderzoeken
- strategische bijeenkomsten van de raad over thema's (verspreid over jaar)
- korte samenvatting met duiding van verplichte paragrafen van de begroting

Begroting nieuwe stijl: Hoogeveen is al in juni klaar

Nummer 6, 2017

Auteur: Marten Muskee

Waar andere gemeenten in deze periode hun voorjaarsnota vaststellen, doet Hoogeveen dat nu al met de eigenlijke begroting. Nog vóór de meicirculaire worden de plannen en de bijbehorende middelen voor volgend jaar vastgesteld. Dat levert het bestuur en de organisatie volgens voormalig wethouder Anno Wietze Hiemstra (CDA) niet alleen een enorme tijdsbesparing op, maar ook transparantie en betere sturing.

Anno Wietze Hiemstra – bij het verschijnen van dit nummer is hij inmiddels waarnemend burgemeester in Appingedam – en concerncontroller Marthijn van de Wetering, vertellen dat Hoogeveen in het najaar, wanneer andere gemeenten hun begroting vaststellen, met een begrotingswijziging komt waarin de resultaten van de meicirculaire zijn verwerkt. De september- en decembercirculaire worden voor kennisgeving aangenomen.

<https://vng.nl/begroting-nieuwe-stijl-hoogeveen-is-al-in-juni-klaar>

Breda: begroting in een oogopslag

Begroting 2018

Inleiding

De laatste begroting van de coalitieperiode 2014 - 2018 laat een solide financiële positie zien. Samen met de stad maakt het college af waar ze aan begonnen is. Vernieuwend initiatieven uit stad en dorpen zijn omarmd, er is veel tot stand gebracht. Van kleine initiatieven in de wijken tot groot-stedelijke ontwikkelingen, zoals stationgebied en plannen voor Nieuwe Markt en Havenkwartier. De begroting is sluitend. Er is ruimte voor investeringen, voor kansen en om tegenvallers het hoofd te bieden. De lokale lasten voor de inwoners blijven in 2018 gelijk of gaan iets naar beneden.

Vitaal en sociaal

Prattig wonen en werken, leren en leven, ontmoeten, meedoen en een veilig thuis voor iedereen. Dat is Breda! Wie sport en beweegt, is actief en gezond en heeft minder hulp en zorg nodig. Er is goede ondersteuning, goede zorg en begeleiding naar werk. Samen staan we sterk, de kracht van personen, verenigingen, hulpverleners en jeugdgezondheidszorg. Het is tijd voor verandering, met nadruk op voorkomen, versnoven, maatschappelijk en ondersteuning dichtbij huis. De economie versterken, er is meer werk voor mensen uit de bijstand. Breda Doet koppelt professionals aan talenten, aan de keukentafel en in de wijk. Wat er door valt de echte verandering plaats.

De basis op orde

Breda maan, ondernemen en bazelen mogen er rekenen dat ons dagelijks werk in orde is. Van onze dienstverlening en contacten tot het onderhoud en het groen. We doen dat duurzaam en samen met de stad. Waar het kan vernieuwend en met gebruik van moderne technologie. Zo zorgen we samen voor een veilige stad en beschermen burgers, bedrijven en bezittingen.

Duurzaam wonen

Breda is een gave stad om te wonen, in een goed huis en een fijne omgeving. Er is vraag naar meer woningen. De stad gaat door met een decor van groene parken. Wat we bouwen doet aan bij de behoeftes van mensen, duurzaam en betaalbaar. We schieden ons af op om het te hergebruiken. Breda ligt centraal, is gestrekt en bereikbaar, er is plaats voor ontmoetingen. Om aantrekkelijk te blijven moet de stad toekomstproof zijn. We maken ruimte voor ontwikkeling en innovatie, zoals in de nieuwe Omgevingswet. Duurzaam wonen vraagt van iedereen een andere manier van denken en doen.

Ondernemend Breda

De Bredase economie is vol kansen. Gemeente en ondernijts stimuleren dit iedereen meedoet en er vol profijt. Werk staat voorop, gezamenlijk voor alle inwoners en voor kleine en grote ondernemers. Internationale bedrijven kiezen Breda als hoofdkwartier. We staan onze kleugels uit naar Europa. We staan met de Structuurfondsen Breda 2020 voor grote ontwikkelingen: doorbraken van de Nieuwe Markt, de sportrij Breda-Utrecht, de HVS naar België en verder, ontwikkelingen van de Marktoevers en het Havenkwartier. Nieuw bouwen en meer bezetten zien we graag in Breda. Samen met dynamische zaken we Breda op de kaart, nationaal en internationaal.

Organisatie en financiën

Gevoelens doen we buitengewoon goed. We werken aan de behoeftes van vandaag en maken de organisatie paraat voor de behoeftes van morgen. We ondersteunen onze organisatie met de stad bij centraal afgevoerd. Een wereldwijde organisatie en ondernemende medewerkers zijn het fundament voor de bedrijfsvoering. Zo zorgen we voor de juiste behoeftes van onze klanten, samen met inwoners, ondernemers en organisaties.

Inkomsten	Uitgaven
<ul style="list-style-type: none"> Sociaal dienst € 115.432.000 Overheidsinstellingen € 195.261.000 Overheidsinstellingen € 75.921.000 Overheidsinstellingen € 34.386.000 OZB € 30.883.000 Afvalstoffenheffing € 16.771.000 Woningbelasting € 412.956.000 Leges & bijlagen € 11.566.000 Leges & bijlagen € 10.370.000 Verkeer vervoer € 198.000.000 Overige € 164.230.000 	<ul style="list-style-type: none"> Jeugd/Wmo/Participatie € 197.914.000 Uitvoering € 7.645.000 Uitvoering € 21.202.000 Afvalstoffen € 156.600.000 Sociaal € 145.800.000 Overige € 52.895.000 Overige € 39.200.000 Overige € 22.065.000 Overige € 24.532.000 Overige € 22.192.000 Overige € 15.152.000 Overige € 19.167.000 Overige € 7.818.000 Overige € 4.784.000 Overige € 1.182.200.000 Overige € 604.203.000

Optimaliseren Jeugd, Wmo, Participatie

Activeren Breda brengt het samen

Uitbouwen Team Breda: sport en bewegen

Compenseren loon- en prijsstijging (indexering)

Versterken CultuurBreda

Aanpak Ondernemijning

Actualiseren Visie Binnenstad

Opstellen nieuwe Omgevingswet

Impuls voor taal-, techniek- en internationaal onderwijs

Verkiezingen gemeenteraad

Start Logistics Community Brabant (LCB)

Positioneren als Internationale Schakelstad

Gemeente Breda

Hollandse Kroon; begroting in 1 oogopslag

Hollands Kroon BEGROTING 2018

INKOMSTEN

- Afval € 5.741.126
- Toeristen/Forensenbelasting € 254.971
- OZB € 9.227.224
- Rijksbijdrage € 60.584.730
- Leges € 1.886.321
- Riiool € 4.085.070

BEDRIJVGHEID € 5.707.199

UITGAVEN € 35.226.692

Onze financiële positie is solide. Hoewel we ons in 2018 geen grote investeringen kunnen veroorloven blijft er ruimte om verder te groeien.

LEEFBAARHEID € 23.371.013

ONDERWIJS

- Bouw nieuwe scholen in Slootdorp & Hippolytuschoef
- Uitgangspunt: alle kinderen kunnen meedoen

WERK & INKOMEN

- Mogelijkheid voor omscholing voor langdurig werklozen via het wijkteam

ZORG

- Zorg en ondersteuning op maat

DIENST-VERLENING € 32.887.060

FINANCIËN

- OZB, riiool- en afvalstoffenheffing stijgen niet!

DIENSTVERLENING

- Toename van digitale producten en dienstverlening

OPENBARE RUIMTE

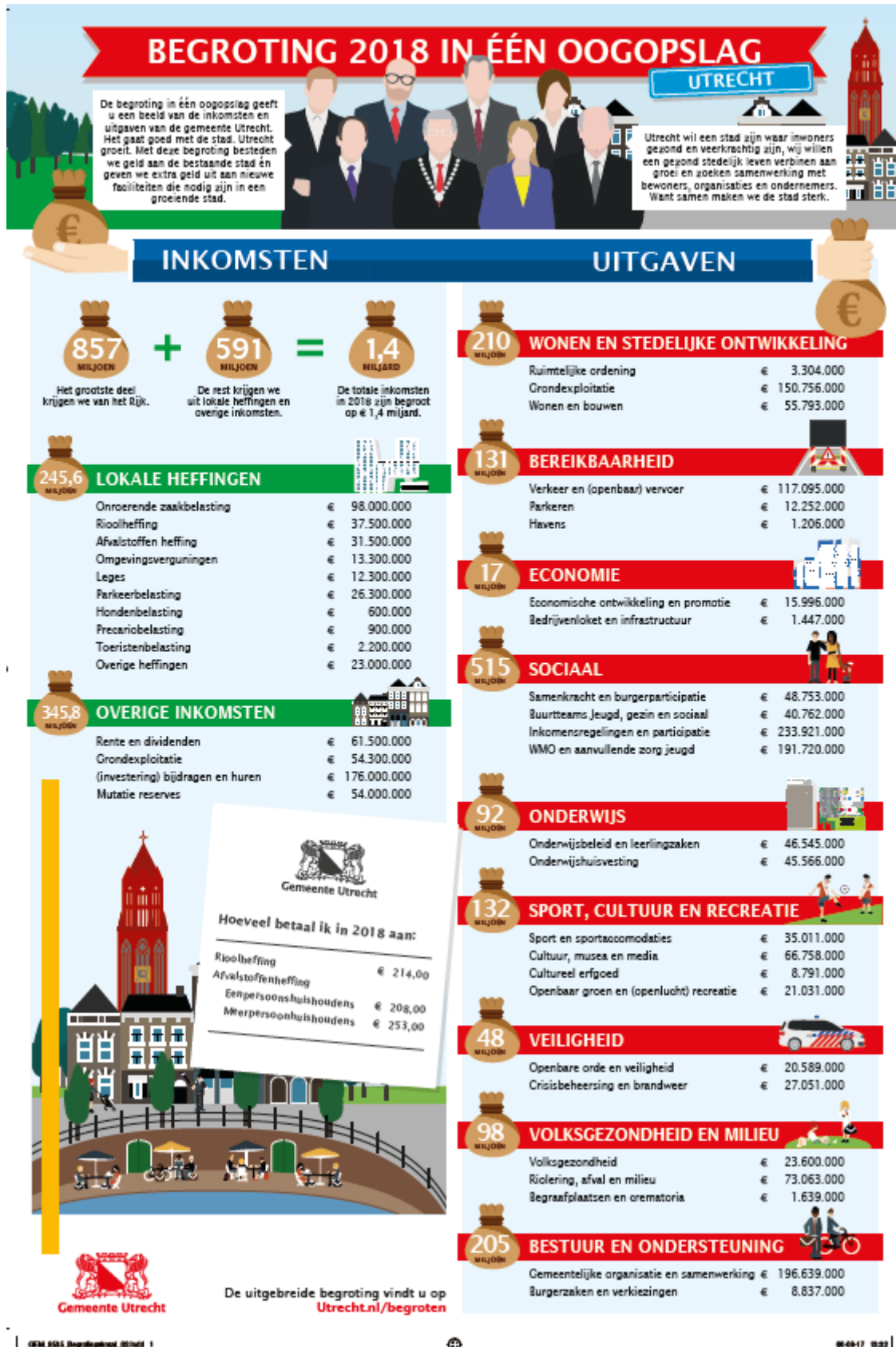
- Budget team kernbeheer verruimd
- Meer ruimte voor realiseren van eigen idee in de buitenruimte

'T VELD/WIERINGERWERF

- Start voorbereiding bouw nieuwe woonwijk 't Veld Noord
- Opknopbeurt dorp 't Veld
- Vernieuwing riolering

ONKRUIDBEHEERSING

- Extra geld voor bestrijden van onkruid

2. De betrokkenheid van de burger

Tijdens de raadsavond op 27 november bleek:

- Raad wil manieren (onder)zoeken om betrokkenheid van de burger bij de begroting te vergroten
- Naast panelonderzoek zoeken naar andere geschikte manieren
- Risico van deelbelangen; hoe dit te vermijden? Bv. Veiligheidsmonitor kan een tijdsgebonden beeld geven door omstandigheden
- Organiseer strategische bijeenkomsten bv. halverwege zittingstermijn raad
- Zijn representatieve gegevens over voorkeuren van burgers te verkrijgen?
- Andere gemeenten kennen een 'motiemarkt' voor burgers
- Aandacht voor rol van de raad: komt de raad buitenspel? Of andere rol dan nu?
- Voorbeeld: (leren van burgerparticipatie; behoefte aan demografisch onderzoek?)

Beeld rekenkamercommissie

Het beeld dat gedurende de raadsavond ontstond was:

De raad wil burgerparticipatie bij de begroting vergroten, maar hoe doen we dat?

Verbeterpunten voor begroting 2019

De belangrijkste genoemde verbeterpunten/denkrichtingen zijn:

- strategische bijeenkomsten van de raad met burgers over thema's (verspreid over jaar)
- oefenen met burgerparticipatievormen (participatief begroten)
- (representatief) onderzoek naar meningen burgers
- Maak gebruik van bronnen zoals ProDemos (naast King, waarstaatjegemeente, Coelo)

Voorbeelden

Roosendaal (bewoners enquête door Het Pon)

Bewonersenquête 2015

In hoofdstuk 1 van dit rapport wordt ingegaan op de voorzieningen in de buurt en in de gehele gemeente. Zijn inwoners tevreden over de verschillende voorzieningen in hun gemeente? Zijn deze voldoende of onvoldoende aanwezig? En hoe beoordelen inwoners de algemene voorzieningen (sport, recreatie, cultuur, uitgaan) in de gemeente?

Hoofdstuk 2 van dit rapport gaat over wonen in de gemeente Roosendaal. Vinden inwoners het er prettig wonen? Wat vindt men van de fysieke omgeving (woningen, straten, openbaar groen, vervuiling)? Hoe gaan de mensen in de buurt met elkaar om?

Hoofdstuk 3 gaat in op de veiligheid in de buurten en de gemeente. Voelen inwoners zich wel eens onveilig? En voelen inwoners zich wel eens onveilig in de eigen buurt? Mijden inwoners bepaalde plekken in de buurt omdat ze zich daar niet veilig voelen? Doen er zich vaak vervelende voorvallen voor in de buurt?

In hoofdstuk 4 staat meedoen in de samenleving centraal. Thema's zoals vrijwilligerswerk, mantelzorg, actieve inzet voor de woonomgeving, lidmaatschap van verenigingen en clubs en bezoek aan buurt- of wijkcentrum komen er aan de orde.

Tot slot gaat hoofdstuk 5 in op het thema Gezond. In hoeverre voelen inwoners van de gemeente zich wel eens eenzaam? En hoe staat het met hun gezondheid en leefstijl?

De resultaten van de Bewonersenquête 2015 zijn (en worden) onder andere opgenomen in de voorliggende rapportage, in zeven factsheets en in een publiek-vriendelijke samenvatting. Ook worden de uitkomsten van de Bewonersenquête opgenomen in de Wijkatlas en de Vitaliteitskaart (te raadplegen via <http://roosendaal.buurtmonitor.nl>).

Aandachtspunten en aanbevelingen

Voorzieningen

- Opvallend is dat het oordeel van inwoners over de sportvoorzieningen ten opzichte van 2013 is gestegen. Mogelijk kan dit een effect zijn van het nieuwe beleid van de gemeente op dit terrein waarbij ze meer verantwoordelijkheden bij clubs en verenigingen legt.
- We adviseren om bijzondere aandacht te geven aan voorzieningen en activiteiten voor jongeren. Uit het groepsinterview kwam naar voren dat jongeren dit missen in de gemeente en hiervoor regelmatig uitwijken naar omliggende gemeenten.
- In de resultaten zien we behoorlijke verschillen tussen wijken onderling. We adviseren dan ook om de wijkgerichte aanpak te behouden.

Wonen

- Ook bij dit thema zien we opvallende verschillen tussen wijken en ook hier adviseren we de wijkgerichte aanpak te behouden.
- Een aandachtspunt is de verloedering die door inwoners ervaren wordt in de wijken Langdonk en Centrum.
- Het onderhoud van de verhardingen en onderhoud van het groen worden, van de fysieke aspecten in de buurt, het laagst gewaardeerd. We adviseren de gemeente om goed te (blijven) communiceren over het groenonderhoud in de diverse wijken. Op deze manier weten inwoners wat wel en niet tot de taak van de gemeente behoort en waar inwoners zelf een rol kunnen vervullen.

Veilig

- De resultaten uit het hoofdstuk Veilig gaan allemaal over subjectieve gegevens, ofwel over oordelen van inwoners. Het is zeker aan te raden deze gegevens in relatie te brengen tot de feitelijke registratie gegevens van de politie.
- Ook jongeren, zo bleek uit het groepsinterview, ervaren onveiligheidsgevoelens, soms gerelateerd aan drugsverlast. Ze geven aan soms hierdoor plekken in de gemeente te mijden.

- Buurtpreventie kan een goede manier zijn om onveiligheidsgevoelens van inwoners te verminderen. Advies is om hier onder inwoners meer nuchtheid aan te geven.
- De onveiligheidsgevoelens zijn in enkele wijken hoger dan gemiddeld te weten Noord, West, Kroeven en Centrum. Heb hier bijzondere aandacht voor, bijvoorbeeld in overleg met buurtpreventieteams en wijkagente.
- We adviseren om aandacht te blijven houden voor (het verminderen van) overlast door groepen jongeren in Langdonk.
- Rommel op straat en hondenpoep zijn veelvuldig ervaren voorvallen. Wellicht kan de gemeente een stimulerende rol vervullen als het gaat om voorlichtingscampagnes, bijvoorbeeld op scholen en bij de nieuw aan te stellen wijkchefs.
- Met name in de wijken Noord en Centrum wordt veelvuldig parkeeroverlast ervaren. We adviseren om dit mee te nemen in het overleg met ondernemers dat wordt georganiseerd naar aanleiding van de Bedrijvenenquête.

Meedoen

- 45% van de inwoners geeft aan zich in de toekomst te willen inzetten voor de leefomgeving. Omdat dergelijke idealen van onderop ontstaan maar burgers wellicht niet altijd weten dat ze door de gemeente ondersteund kunnen worden, is ons advies om breed te communiceren welke rol de gemeente kan hebben bij buurtinitiatieven. Dit kan participatiebevorderend werken.
- Uit het onderzoek blijkt dat het aantal mantelzorgers is gestegen en tegelijkertijd blijkt uit de groepsinterviews dat de belasting van mantelzorg hoog kan zijn. Advies is daarom om blijvend aandacht te hebben voor mantelzorgondersteuning.
- Blijf voorzieningen op het gebied van maatschappelijke participatie stimuleren, want dit is een belangrijke basisvoorwaarde voor participatie op andere vlakken door inwoners (zoals beleidsparticipatie en maatschappelijk initiatief).

Gezond

- Om mensen aan te zetten meer te bewegen (en sporten) zijn er verschillende experimenten en mogelijkheden, zoals het inrichten van speciale bewegingsvriendelijke buitenruimtes. Blijf hierin als gemeente investeren.
- Ons advies is daarnaast om te blijven investeren in lokaal sport- en bewegingsbeleid. Dit geldt ook voor sporten en bewegen in verenigingsverband. Dit hoeft niet alleen een positieve invloed te hebben op de gezondheid van mensen, maar kan ook voorkomen dat zij zich eenzaam voelen. Daarnaast is het, zoals eerder beschreven, een basisvoorwaarde voor participatie van inwoners.

ProDemos

Begrotingen van alle Nederlandse gemeenten online: participatief begroten

Woensdag 9 maart 2016

Nu online: de Begrotingswijzer

ProDemos heeft de begrotingen van alle Nederlandse gemeenten online gezet. De begroting van de gemeente laat zien welke inkomsten de gemeente heeft en waar het beschikbare geld aan wordt uitgegeven. Omdat gemeentelijke begrotingen vaak behoorlijk ingewikkeld in elkaar zitten, hebben burgers hier maar weinig zicht op. ProDemos vindt het belangrijk dat iedereen kan zien welke keuzes zijn of haar gemeente maakt. Daarom staan op www.begrotingswijzer.nl de begrotingen van alle Nederlandse gemeenten, zo weergegeven dat ze voor iedereen te begrijpen zijn.

De Begrotingswijzer is ontwikkeld om burgers meer inzicht te geven in en te betrekken bij de gemeentelijke begroting: een van de belangrijkste onderwerpen waar de gemeenteraad een besluit over neemt. Bezoekers aan de Begrotingswijzer kunnen hun gemeente kiezen en zien in een oogopslag de belangrijkste inkomsten en uitgaven. Vanuit de hoofdposten kan worden doorgelikt naar de subposten. Behalve het totaalbedrag per begrotingspost is ook te zien hoeveel geld er per inwoner naar de betreffende post gaat.

Participatief begroten

Gemeenten kunnen de Begrotingswijzer-weergave van hun begroting op hun eigen website plaatsen. Daarnaast is het mogelijk om de Begrotingswijzer in te zetten om inwoners actief te betrekken bij de begroting: 'participatief begroten'. Inwoners kunnen dan meedenken over de financiële keuzes die gemaakt worden, door online alternatieve begrotingen voor te stellen en hierover in discussie te gaan.

ProDemos

De Begrotingswijzer is ontwikkeld door [ProDemos - Huis voor democratie en rechtsstaat](#). ProDemos legt uit wat de spelregels zijn van de democratie en de rechtsstaat en laat zien wat je zelf kunt doen om invloed uit te oefenen - in de gemeente, de provincie, het land en Europa.

3. De structuur van de begroting

Tijdens de raadsavond op 27 november bleek:

- Lichte voorkeur voor thematische opbouw (zoals Hilvarenbeek)
- Politieke relevantie staat voorop voor de raad
- Het maakt uit wat je 'de begroting' noemt! Dit kan helpen bij het inkorten en verduidelijken.
- Aantal pagina's is voor de raad niet van belang
- Achterliggende informatie is in de organisatie beschikbaar; structuur is een vormkwestie (thema, programma, organisatie, taakvelden)
- BBV geeft minimumeisen en laat ruimte voor lokale vormgeving ('couleur locale')
- Paragrafen zijn moeilijk te doorgronden voor raadsleden; behoefte aan samenvatting en advies door auditcommissie aan de raad
- Er zijn voldoende bronnen voor vergelijkingen tussen gemeenten (King, waarstaatjegemeente); en wat zeggen verschillen tussen gemeenten?

Beeld rekenkamercommissie

Het beeld dat tijdens de raadsavond ontstond was:

De structuur van de begroting is slechts een vormkwestie.

De raad stelt de inhoud, de informatiewaarde en de politieke relevantie boven de structuur van de begroting. Het BBV geeft de minimumeisen aan en stelt steeds meer eisen aan de inhoud onder het mom van uniformiteit en vergelijkbaarheid, denk aan taakvelden en beleidsindicatoren. Toch laat de BBV nog ruimte voor lokale vormgeving. De raad wil daar gebruik van maken en heeft een lichte voorkeur voor de thematische opbouw zoals die ook bij de gemeente Hilvarenbeek wordt gehanteerd. De verplichte paragrafen, met soms ook voorgeschreven inhoud, zijn moeilijk te doorgronden voor een gemiddeld raadslid. Het zijn lange teksten, ingewikkelde materie met veel techniek en weinig aansprekende vormgeving.

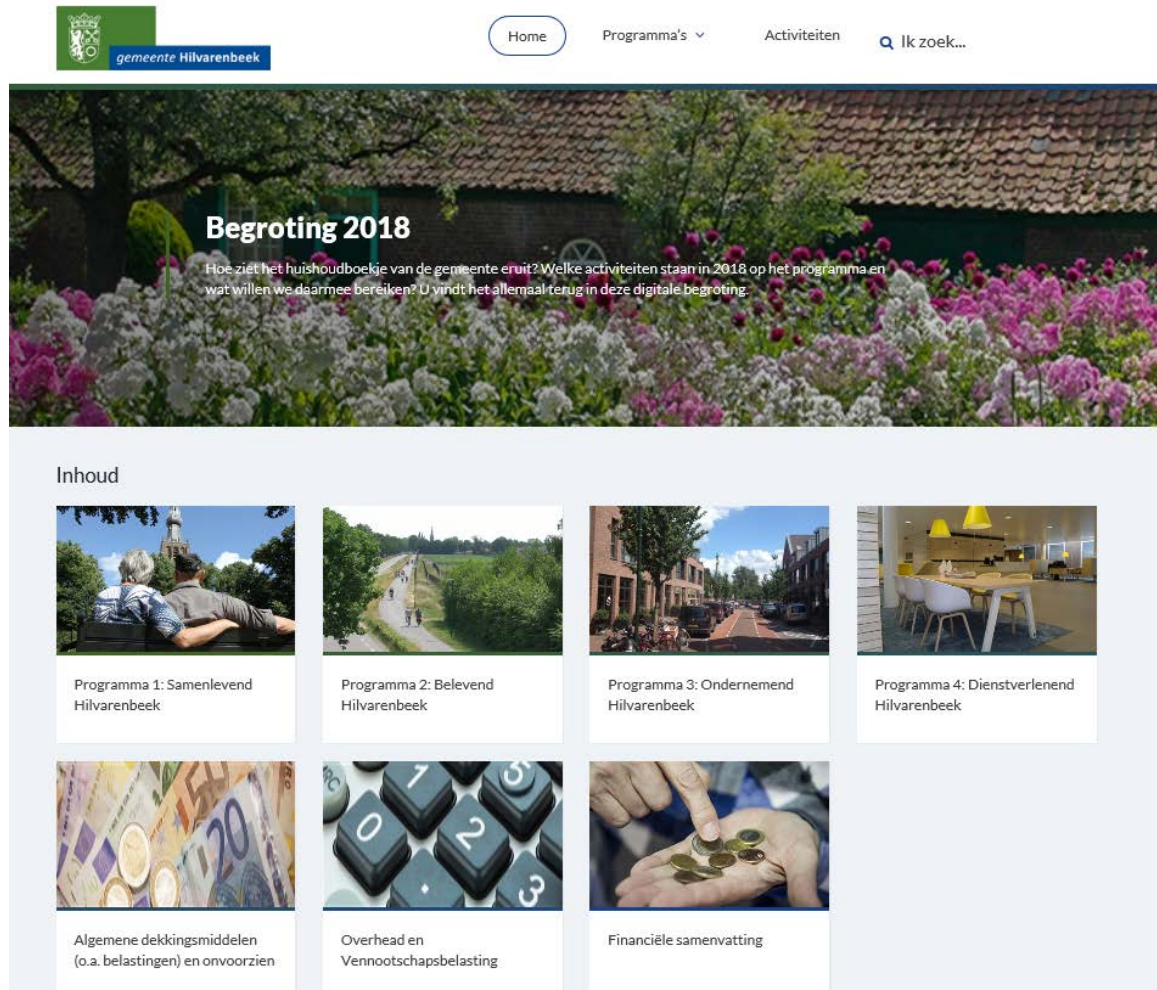
Verbeterpunten voor begroting 2019

De belangrijkste genoemde verbeterpunten/denkrichtingen zijn:

- Begroting in een oogopslag (zie hiervoor voorbeeld Gemeente Breda)
- Thematische opbouw van de programmabegroting
- Korte samenvatting met duiding van verplichte paragrafen van de begroten

Voorbeelden

Hilvarenbeek:

The screenshot shows the website for gemeente Hilvarenbeek. At the top, there is a navigation bar with 'Home', 'Programma's', 'Activiteiten', and a search bar 'Ik zoek...'. The main header features a large image of a building with a tiled roof and flowers, with the text 'Begroting 2018' and a sub-header: 'Hoe ziet het huishoudboekje van de gemeente eruit? Welke activiteiten staan in 2018 op het programma en wat willen we daarmee bereiken? U vindt het allemaal terug in deze digitale begroting.' Below this is a section titled 'Inhoud' with eight thumbnail cards:

- Programma 1: Samenlevend Hilvarenbeek (Image: people sitting on a bench)
- Programma 2: Belevend Hilvarenbeek (Image: a path through a green landscape)
- Programma 3: Ondernemend Hilvarenbeek (Image: a street scene with buildings)
- Programma 4: Dienstverlenend Hilvarenbeek (Image: a modern interior with a table and chairs)
- Algemene dekkingsmiddelen (o.a. belastingen) en invoorzien (Image: Euro banknotes)
- Overhead en Vennootschapsbelasting (Image: keyboard keys)
- Financiële samenvatting (Image: hands holding coins)
- (Empty space)

Utrecht: paragraaf Weerstandvermogen:

Home / Paragrafen / Weerstandvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Risicomanagement is het geheel aan activiteiten en maatregelen gericht op het expliciet en systematisch omgaan met en het beheersen van risico's. Een risico is een onzekere gebeurtenis met (gewenste of ongewenste) gevolgen voor de gemeente. Deze gevolgen kunnen beleidsmatig en/of financieel zijn. Bij het weerstandsvermogen ligt de focus op de financiële gevolgen van risico's. Het is een maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit (hoeveel niet bestemde middelen zijn er beschikbaar) en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Aan de hand van deze grootheden bepalen wij het weerstandsvermogen.

Voordat we uitvoeriger ingaan op de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit presenteren we hieronder het weerstandsvermogen zoals berekend voor de begroting 2018:

$$\text{Weerstandvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{67,710}{67,800} = 1,00$$

Hieruit blijkt dat het weerstandsvermogen uitkomt op 1,00. Het verschil tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit is afgerond 0,09 miljoen euro. Ten opzichte van de stand bij de voorjaarsnota 2017 zijn de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit gestegen, respectievelijk met 6,9 miljoen euro en 10,2 miljoen euro. Verderop in deze paragraaf worden deze mutaties nader toegelicht.

Risicokaart

We delen de geïnventariseerde risico's in naar urgentie en omvang. Hierdoor ontstaat de onderstaande risicokaart waarin per risicoklasse het aantal risico's opgenomen staat. Dat doen we zowel voor de situatie vóór en na toepassing van beheersmaatregelen, respectievelijk bruto en netto. Daarom treft u hieronder twee risicokaarten.

Bruto verwachte omvang

		Bruto verwachte omvang					
		Geen financiële gevolgen	<€ 250.000	€ 250.000 - € 1.000.000	€ 1.000.000 - € 2.500.000	€ 2.500.000 - € 5.000.000	>€ 5.000.000
score		0	1	2	3	4	5
Waarschijnlijkheid	zeer klein	1	3	2	4	0	0
	klein	2	3	6	1	2	4
	50/50	3	3	2	5	1	2
	groot	4	1	1	0	0	2
	zeer groot	5	1	0	0	0	3

De bruto risicokaart geeft alle 48 risico's weer. De risico's rechtsonder zijn het meest urgent en omvangrijk. Deze risico's zijn terug te vinden in de geheime bijlage met een overzicht alle risico's.

Netto verwachte omvang

		Netto verwachte omvang					
		Geen financiële gevolgen	<€ 250.000	€ 250.000 - € 1.000.000	€ 1.000.000 - € 2.500.000	€ 2.500.000 - € 5.000.000	>€ 5.000.000
score		0	1	2	3	4	5
Waarschijnlijkheid	zeer klein	1	4	2	4	0	0
	klein	2	2	6	1	2	3
	50/50	3	3	5	2	1	1
	groot	4	1	1	0	0	2
	zeer groot	5	2	0	0	0	2

De netto risicokaart geeft dezelfde 48 risico's weer. In deze risicokaart zijn de risico's echter anders ingedeeld omdat het effect van de beheersmaatregelen hierin is meegenomen. Dit betekent dat er rechtsonder minder risico's staan dan in de bruto risicokaart. Financieel gezien telt de bruto risicokaart op tot een benodigde weerstandscapaciteit van 122,8 miljoen euro. Het effect van alle beheersmaatregelen, oftewel het verschil tussen de bruto en netto risicokaart is daarmee 55 miljoen euro (122,8-67,8). Dit bedrag kan gezien worden als profijt van het gevoerde risicomanagement en is omlaag gegaan t.o.v. de Voorjaarsnota 2017.

4. De beleidsdoelstellingen

Tijdens de raadsavond op 27 november bleek:

- Behoeftte aan helder overzicht van ambities, resultaten en kosten
- Behoeftte aan eigen karakter van gemeente Goirle in woord en beeld
- In beleidsnota's is 90-95% van beleid al vastgelegd
- Behoeftte aan vindplaatsen van (eerdere) besluiten over staand beleid

Beeld rekenkamercommissie

Het algemene beeld dat gedurende de raadsavond ontstond was:

de raad wil compacte begroting en snelle(re) toegang tot beleidsinformatie.

Verbeterpunten voor begroting 2019

De belangrijkste genoemde verbeterpunten/denkrichtingen zijn:

- Duidelijke structuur per programma van ambitie, activiteiten en kosten
- Betere ontsluiting van informatie over eerder genomen besluiten

Voorbeelden

Hilvarenbeek; Ambitie, activiteiten, kosten

Programma 1: Samenlevend Hilvarenbeek

Dit programma gaat over het versterken van onze actieve en zorgzame samenleving. Goed onderwijs, goede zorg en ondersteuning zijn daarbij randvoorwaarden. Het gaat ook om het stimuleren van een veelzijdig sport- en cultuuraanbod. Hierdoor kunnen inwoners, jong en oud, hun horizon verbreden.

Samen met onze inwoners, maatschappelijke organisaties, verenigingen en ondernemers werken we aan de uitvoering van dit programma. We monitoren de resultaten en sturen bij waar nodig.

Dit programma bestaat uit de volgende vier thema's:

1. Zorg, jeugd en participatie
2. Sport en cultuur
3. Onderwijs
4. Gezondheidszorg

De activiteiten die in 2018 binnen de vier thema's worden uitgevoerd, hangen onderling nauw met elkaar samen. Thema 2, 3 en 4 gaan over de uitvoering van basistaken die van oudsher door de gemeente worden opgevoerd. We noemen dit de 'sociale basisstructuur'.

Thema 1: Zorg, jeugd en participatie

Onze ambities

Binnen het thema Zorg, jeugd en participatie werken we aan het behalen van onze doelen zoals verwoord in de vastgestelde kadernota's voor uitvoering van Jeugdhulp, Participatiewet en Wmo uit 2014 en 2015:

- Beleidskader Jeugdhulp Hart van Brabant
- Kadernota 'Samen werken aan Participatie'
- Kadernota 'Samen zorgen voor'

De doelen die we willen bereiken met de uitvoering van de drie nota's sluiten op elkaar aan. Het gaat onder meer om:

- Iedereen doet mee
- De burger doet het zelf, maar hoeft het niet alleen te doen
- Samen zorgen we voor elkaar

Onze ambities richten zich in 2018 enerzijds op een goede aansluiting en inbreng in de regio waar grote trajecten plaatsvinden zoals de voorbereiding van de inkoop van maatwerk (Wmo) en geïndiceerde zorg (Jeugdhulp). Onze inzet richt zich op het dienen van het Hilvarenbeeks belang. Anderzijds is het noodzakelijk dat het lokale basisaanbod voor werk, (inkomen)ondersteuning en zorg verder wordt versterkt. Hierdoor kan door inwoners en in buurten en kernen nog meer het eigen potentieel worden benut.

Ambities

Activiteiten 2018

Kosten

Ambities

- ▼ 01. Zorgen voor een goed en ruim aanbod aan voorzieningen op het gebied van participatie, zorg en ondersteuning.
- ▼ 02. Bevorderen inclusieve samenleving waar iedereen - naar eigen vermogen - mee kan doen
- ▼ 03. Onze jeugdigen en volwassenen waar(over) zorg is, zijn tijdig in beeld zodat erger kan worden voorkomen.

Ambities

Activiteiten 2018

Kosten

Activiteiten 2018

Er staan in 2018 belangrijke regionale en lokale activiteiten op de rol binnen het thema Zorg, jeugd & Participatie:

1. Resultaatgericht inkopen van jeugdhulp en Wmo voor 2019 (regionaal)
2. Doorontwikkelen beschermd wonen en opvang (regionaal)
3. Doorontwikkelen Regionaal Werkbedrijf (regionaal)
4. Continuëren ontwikkeling dementievriendelijke gemeente
5. Ontwikkelen structurele aanpak van Gewoon-Ongewoon
6. Starten pilot soepel van 18-naar 18+

Kosten

In de volgende tabel vindt u een overzicht van de begrote kosten voor uitvoering van het thema Zorg, Jeugd en Participatie naar taakveld. In het aanvullend boekwerk met de werkbegroting vindt u een detailoverzicht van de opbouw van de begroting 2018.

Zorg jeugd en participatie (x € 1.000)						
Taakveld	Lasten	Baten	Saldo	2019	2020	2021
0.10	Mutaties reserves		402	402	220	
0.8	Overige baten en lasten	188		-188	-176	-216
2.2	Parkeren	7	2	-4	-4	-4
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.464		-1.464	-1.347	-1.317
6.2	Wijkteams	145		-145	-145	-145
6.3	Inkomstenregelingen	2.520	1.678	-842	-834	-834
6.4	Begeleide participatie	1.658		-1.658	-1.527	-1.392
6.5	Arbeidsparticipatie	309	78	-231	-231	-245
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	632		-632	-632	-632
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.887	202	-1.685	-1.685	-1.685
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	1.875		-1.875	-1.875	-1.875
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	143		-143	-143	-143
Eindtotaal	10.827	2.363	-8.465	-8.378	-8.487	-8.496

gedragen aan gang tot lichte e binnen thema i thema vier

sportcoaches a 1 en 4).

we telkens besluiten, nieuw

deling huisartsen jeugd GGZ ard gedrag'

dwerkloosheidsvrije zone' 21

Utrecht , doelstellingen/effectindicatoren, activiteiten/prestatieindicatoren en kosten

Jeugd

Ook in 2018 zetten wij ons in voor een stad waar kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien en zij hun talenten kunnen ontdekken en maximaal ontplooiën.

[Lees meer](#)

Lasten

Lasten
€69.675

Baten
€0

Saldo
€-69.675

[Bekijk meer](#)

Home / Programma's / Jeugd

Doelstellingen

Doelstelling 1

Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën

Subdoelstelling(en)

Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën

Lasten	€ 69.675	Baten	€ 0
--------	----------	-------	-----

Beleidsnota's

- [Vierde voortgangsrapportage Zorg voor Jeugd](#) (april 2017) (pdf, 341 kB)

Open doelstellingen	Doelstelling	Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën
	Subdoelstelling	Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daar voor doen?	Wat mag dat kosten?	Meer details
-------------------------	-----------------------------	---------------------	--------------

De zelfredzaamheid van ouder/opvoeders en kinderen wordt versterkt ▼

Gezinnen die dat nodig hebben worden ondersteund: om de zelfstandigheid te versterken en om een veilige en gezonde ontwikkeling mogelijk te maken ▼

Zorg voor Jeugd sluit goed aan bij de vraag van de gebruiker, is snel beschikbaar en eenvoudig en efficiënt georganiseerd ▼

Effectindicator	Bron	Nulmeting	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Doelstelling 2018	Doelstelling 2021
E1 Percentage ouders dat aangeeft weinig tot geen problemen te hebben met opvoeden	Inwonersenquête	2015	90%	90%	90%	90%
E4 Percentage gezinnen/jongeren dat aangeeft zich door hulp of ondersteuning beter te kunnen redden	KTSD	2016	77%	87%	78%	80%

Toelichting: Deze indicator is geoperationaliseerd als het percentage ouders dat aangeeft zelfstandig verder te kunnen na afsluiting van begeleiding door het Buurtteam.

Open
doelstellingen

Doelstelling Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën

Subdoelstelling Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën

Wat willen we bereiken? **Wat gaan we daar voor doen?** Wat mag dat kosten? Meer details

Basisvoorzieningen zijn georganiseerd en initiatieven worden ondersteund

Een stedelijk dekkend, goed functionerend, netwerk van buurtteams Jeugd en Gezin

Passende aanvullende zorg voor gezinnen die dat nodig hebben

Passende uitvoering van Jeugdbescherming Nieuwe Stijl om de veiligheid van kinderen te borgen

Prestatieindicator	Bron	Nulmeting	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Doelstelling 2018	Doelstelling 2021
P1 Bereik jongerenwerk	Verantwoording Jongerenwerk	2013	2.180	2.183	2.190	2.200
P2.1 Clientervaring buurtteams	Verantwoording buurtteamorganisaties	2015	7,3	7,9	7,4	7,5
P2.2 Tijd tussen melding en start contact Buurtteams	KTSD	2015	-	gemiddeld 14 dagen	5 werkdagen	5 werkdagen
P2.3 % volgens plan beëindigde trajecten Buurtteams	KTSD	2015	75%	74%	78%	80%
P3.1 Tijd tussen melding en start hulp Aanvullende zorg	Verantwoording zorgaanbieders	2016	-	n.t.b.	binnen 14 dagen	binnen 14 dagen
Toelichting: doelstelling op basis van leveringsafspraken jeugdhulp						
P3.2 % volgens plan beëindigde trajecten Aanvullende zorg	Rapportages zorgaanbieders	2016	81%	64%	84%	85%

Open
doelstellingen

Doelstelling Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën

Subdoelstelling Kinderen in de stad groeien gezond en veilig op en kunnen zich daarbij maximaal ontwikkelen en ontplooiën

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen? **Wat mag dat kosten?** Meer details

		Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten							
15-1-1-1	Gewoon opvoeden	54	0	0	0	0	0
15-1-1-2	Buurtteams Jeugd en Gezin	0	0	0	0	0	0
15-1-1-3	Aanvullende zorg	394	0	0	0	0	0
15-1-1-4	Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		449	0	0	0	0	0
Lasten							
15-1-1-1	Gewoon opvoeden	2.688	3.530	3.927	3.927	3.927	3.927
15-1-1-2	Buurtteams Jeugd en Gezin	16.268	18.633	19.198	19.198	18.898	18.898
15-1-1-3	Aanvullende zorg	41.056	41.263	36.549	36.565	36.458	36.458
15-1-1-4	Jeugdbescherming	10.589	10.123	10.001	10.001	10.001	10.001
Totaal lasten		70.600	73.549	69.675	69.691	69.284	69.284
Saldo baten en lasten		-70.152	-73.549	-69.675	-69.691	-69.284	-69.284

Hollands Kroon; relatie doelstelling, activiteiten, middelen:

Programma Leefbaarheid

Cluster Veiligheid

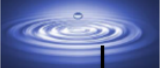

Maatschappelijk effect: Veilig voelen en zijn in Hollands Kroon

Doelstellingen	KPI	Activiteiten	Middelen (€ of capaciteit)
Het aantal sociale incidenten neemt met 10% af ten opzichte van 2016	Aantal incidenten (cijfers politie)	<ul style="list-style-type: none"> Inzetten op (vroeg) signalering sluitende samenwerking met ketenpartners plan van aanpak ontwikkelen om de buurtgerichte aanpak te bevorderen 	Bijdrage siv nhn € 13.300 Buurtbemiddeling € 5.000
Het aantal fysieke geweldsincidenten (zoals straatroven en inbraken) neemt af ten opzichte van 2016 met 10%	Aantal incidenten (cijfers politie)	<ul style="list-style-type: none"> Er zal een nauwe samenwerking tussen horeca, politie en gemeente worden opgezet om overlast en drankmisbruik te voorkomen Uiterlijk 1 juni 2017 ligt er een plan van aanpak betreffende het stimuleren van veiligheid op bedrijventerreinen Deelname RPC 	Ambtelijke capaciteit
Alle evenementen verlopen veilig en ordelijk	Aantal incidenten (cijfers politie)	<ul style="list-style-type: none"> (preventief) toezicht houden op evenementen 	Ambtelijke capaciteit
Afname met 5% t.o.v. 2016 van het aantal inwoners dat jongerenoverlast als probleem ervaart	Percentage	<ul style="list-style-type: none"> Inzetten op preventie en nauwe samenwerking jongerenwerk Er zal een nauwe samenwerking tussen horeca, politie en gemeente worden 	Ambtelijke capaciteit Jongerenwerk: subsidieplafond

29

Oosterhout; Effect, activiteiten, verbonden partijen, metingen, Kosten

Sociaal domein

Wat willen we bereiken? (Effect)	Maatschappelijke zorg	Sociaal beleid	Jeugdzorg	Veiligheid																																																																																
 <p>Wat gaan we ervoor doen?</p> 	<p>Oosterhouters kunnen zo lang mogelijk meedoen aan de samenleving door hun eigen mentale, sociale en lichamelijke kracht optimaal te benutten.</p> <ul style="list-style-type: none"> Doorontwikkeling transitie AWBZ/WMO: collectieve voorzieningen dagbesteding, innovatie, nieuwe structuur cliëntondersteuning; Kostenefficiënte uitvoering van de WMO; Uniforme verantwoording door zorgaanbieders; Nieuwe vormen van samenwerking en verbinding zorgaanbieders, ketenpartners en inwoners; Uitrol Dagbesteding nieuwe stijl; Collectieve arrangementen en goede 1* lijns voorzieningen WMO; Samenwerkingsverbanden voor tegengaan eenzaamheid; Innovatie in de zorg; Leveren van maatwerk bij zorgvraag; Uitvoering project Krachtig Oosterhout; Ondersteunen woonzorgprojecten; Duidelijkheid over opzet van een Hospice; Ontwikkelplan maatschappelijke opvang en beschermd wonen. 	<p>Bevorderen dat inwoners van Oosterhout in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Het financieel en materieel ondersteunen van burgers die niet volledig in hun levensonderhoud kunnen voorzien of niet voldoende maatschappelijk kunnen participeren.</p> <ul style="list-style-type: none"> De sociale wijkteams zijn de integrale toegang voor alle Wmo- en jeugdhulpvoorzieningen; Participatiewet: inzet structurele loonkostensubsidie en participatievoorziening beschut werk. WAVA: uitvoering van de participatievoorziening beschut werk en treffen van maatregelen voor tegengaan toename gemeentelijke bijdrage; Aandacht voor armoedevrij; Armoedebestrijding van kinderen. 	<p>We willen dat alle kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen, die actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. Wanneer jeugdhulp noodzakelijk is stellen wij daartoe de benodigde kennis beschikbaar. Hulpverlening is erop gericht toe te werken naar eigen kracht: interventies zijn zo kort als mogelijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> Transitie Jeugdzorg: <ul style="list-style-type: none"> verbinding tussen (passend) onderwijs en sociale wijkteams; samenwerking tussen huisartsen, gemeente en sociale wijkteams; samenwerking ketenpartners in het ondersteunen van gezinnen in de regio; organiseren van concreet aanbod van preventieve, vrij toegankelijke jeugdhulp. 	<p>Het handhaven van de openbare orde en het borgen van de veiligheid in de stad. Veiligheid - en de beleving daarvan - is een essentiële basisvoorwaarde voor het functioneren van stad en samenleving.</p> <ul style="list-style-type: none"> Starten met het nieuwe meerjarenbeleidskader voor Veiligheid; Vergroten veiligheidsgevoel onder inwoners; Realisatie nieuwe brandweerpost in Den Hout; Volledig dekkend systeem van AED's; Uitvoering plan van aanpak aandachtswijken. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant: bijzondere aandacht voor eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven, zelfredzaamheid/samenredzaamheid, risicoconmunicatie, veiligheidsgevoel in de eigen woonbuurt Veiligheidsgevoel in de gemeente Aandacht gemeente voor veiligheid en leefbaarheid Waardering voor inzet politie Omvang vergunde horeca activiteiten Aantal uur toezichttaken/controles vergunde horeca activiteiten Aandeel controles leeflijsgrenzen en overtredingen vergunde horeca activiteiten Aandeel bestuurlijke boetes Aantal bestuursdwang Aantal schorsingen van een vergunningen 																																																																																
<p>Verbonden partijen</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV); afronding uitbreiding ambulancevoervoer. Openbare Gezondheidszorg West Brabant (GROGZ): aandacht voor kwetsbare groepen, advisering gezond inrichten van fysieke omgeving en uitwerking Basispakket Jeugdgezondheidszorg... 	<ul style="list-style-type: none"> Werkvoorzieningschap Arbeid voor Allen (WAVA): <ul style="list-style-type: none"> groei van het model dat elke gemeente naar eigen wens en tegen eigen kosten producten kan inkopen; invullen van het werkgeversservicepunt voor 6 gemeente middels cliëntservicepuntovernamecomst 	<ul style="list-style-type: none"> Melding huiselijk geweld en kindermishandeling (%) Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp (%) Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbeschermer (%) Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering (%) 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal verwijzingen Halt Harde kern jongeren Aantal winkeldiefstallen Aantal geweldsmisdrijven Aantal diefstallen uit woningen Aantal vernielingen en beschadigingen i openbare ruimte Aandeel dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt Mate van overlast buurtbewoners Veiligheidsgevoel in de eigen woonbuurt Veiligheidsgevoel in de gemeente Aandacht gemeente voor veiligheid en leefbaarheid Waardering voor inzet politie Omvang vergunde horeca activiteiten Aantal uur toezichttaken/controles vergunde horeca activiteiten Aandeel controles leeflijsgrenzen en overtredingen vergunde horeca activiteiten Aandeel bestuurlijke boetes Aantal bestuursdwang Aantal schorsingen van een vergunningen 																																																																																
<p>Metingen</p> 	<ul style="list-style-type: none"> Voorzieningen senioren in de gemeente Welzijnsvoorzieningen in de gemeente Gezondheidszorg in de gemeente Is mantelzorger Doet vrijwilligerswerk Voorzienings toegankelijkheid in de gemeente voor mensen met een functiebeperking 	<ul style="list-style-type: none"> Netto participatiegraad Kinderen in uitkeringsgezinnen (%) Achterstandsleerlingen (%) Werkloze jongeren (%) Aantal personen met bijstandsuitkering Aantal personen met lopend re-integratietraject Aantal cliënten met maatwerkarrangement WMO Uitstroom naar werk in % totale uitstroom % melders uitkering die door intakeprocedure geen aanvraag doen. % succesvolle uitstroom schuldregeling 	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>lasten</th> <th>batens</th> <th>Saldo</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inkomen</td> <td>16.412</td> <td>15.058</td> <td>1.354</td> </tr> <tr> <td>Werk Sociale regelingen</td> <td>8.405</td> <td>0</td> <td>8.405</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>28.772</td> <td>1.192</td> <td>2.783</td> </tr> </tbody> </table>		lasten	batens	Saldo	Inkomen	16.412	15.058	1.354	Werk Sociale regelingen	8.405	0	8.405	Totaal	28.772	1.192	2.783	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>lasten</th> <th>batens</th> <th>Saldo</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Transitie jeugdzorg</td> <td>12.079</td> <td>8</td> <td>12.071</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>12.079</td> <td>8</td> <td>12.071</td> </tr> </tbody> </table>		lasten	batens	Saldo	Transitie jeugdzorg	12.079	8	12.071	Totaal	12.079	8	12.071																																																				
	lasten	batens	Saldo																																																																																	
Inkomen	16.412	15.058	1.354																																																																																	
Werk Sociale regelingen	8.405	0	8.405																																																																																	
Totaal	28.772	1.192	2.783																																																																																	
	lasten	batens	Saldo																																																																																	
Transitie jeugdzorg	12.079	8	12.071																																																																																	
Totaal	12.079	8	12.071																																																																																	
<p>Wat mag het kosten?</p> 	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>lasten</th> <th>batens</th> <th>Saldo</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Beheerskosten Sociaal Domein</td> <td>234</td> <td>0</td> <td>234</td> </tr> <tr> <td>Sterke samenwerking</td> <td>1.368</td> <td>73</td> <td>1.293</td> </tr> <tr> <td>Maatschappelijke vaardigheden</td> <td>701</td> <td>0</td> <td>701</td> </tr> <tr> <td>Volksgezondheid</td> <td>2.037</td> <td>0</td> <td>2.037</td> </tr> <tr> <td>Transities AWBZ</td> <td>6.637</td> <td>0</td> <td>6.637</td> </tr> <tr> <td>Zorg en ondersteuning</td> <td>923</td> <td>0</td> <td>923</td> </tr> <tr> <td>Individuele voorz.</td> <td>4.904</td> <td>699</td> <td>4.206</td> </tr> <tr> <td>WMO</td> <td>4.904</td> <td>699</td> <td>4.206</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>16.892</td> <td>772</td> <td>16.120</td> </tr> </tbody> </table>		lasten	batens	Saldo	Beheerskosten Sociaal Domein	234	0	234	Sterke samenwerking	1.368	73	1.293	Maatschappelijke vaardigheden	701	0	701	Volksgezondheid	2.037	0	2.037	Transities AWBZ	6.637	0	6.637	Zorg en ondersteuning	923	0	923	Individuele voorz.	4.904	699	4.206	WMO	4.904	699	4.206	Totaal	16.892	772	16.120	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>lasten</th> <th>batens</th> <th>Saldo</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inkomen</td> <td>16.412</td> <td>15.058</td> <td>1.354</td> </tr> <tr> <td>Werk Sociale regelingen</td> <td>8.405</td> <td>0</td> <td>8.405</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>28.772</td> <td>1.192</td> <td>2.783</td> </tr> </tbody> </table>		lasten	batens	Saldo	Inkomen	16.412	15.058	1.354	Werk Sociale regelingen	8.405	0	8.405	Totaal	28.772	1.192	2.783	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>lasten</th> <th>batens</th> <th>Saldo</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Transitie jeugdzorg</td> <td>12.079</td> <td>8</td> <td>12.071</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>12.079</td> <td>8</td> <td>12.071</td> </tr> </tbody> </table>		lasten	batens	Saldo	Transitie jeugdzorg	12.079	8	12.071	Totaal	12.079	8	12.071	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>lasten</th> <th>batens</th> <th>Saldo</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Veiligheid</td> <td>4.810</td> <td>98</td> <td>4.712</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>4.810</td> <td>98</td> <td>4.712</td> </tr> </tbody> </table>		lasten	batens	Saldo	Veiligheid	4.810	98	4.712	Totaal	4.810	98	4.712
	lasten	batens	Saldo																																																																																	
Beheerskosten Sociaal Domein	234	0	234																																																																																	
Sterke samenwerking	1.368	73	1.293																																																																																	
Maatschappelijke vaardigheden	701	0	701																																																																																	
Volksgezondheid	2.037	0	2.037																																																																																	
Transities AWBZ	6.637	0	6.637																																																																																	
Zorg en ondersteuning	923	0	923																																																																																	
Individuele voorz.	4.904	699	4.206																																																																																	
WMO	4.904	699	4.206																																																																																	
Totaal	16.892	772	16.120																																																																																	
	lasten	batens	Saldo																																																																																	
Inkomen	16.412	15.058	1.354																																																																																	
Werk Sociale regelingen	8.405	0	8.405																																																																																	
Totaal	28.772	1.192	2.783																																																																																	
	lasten	batens	Saldo																																																																																	
Transitie jeugdzorg	12.079	8	12.071																																																																																	
Totaal	12.079	8	12.071																																																																																	
	lasten	batens	Saldo																																																																																	
Veiligheid	4.810	98	4.712																																																																																	
Totaal	4.810	98	4.712																																																																																	

5. De toegankelijkheid en de begrijpelijkheid van de digitale begroting

Tijdens de raadsavond op 27 november bleek:

- Digitale begroting Goirle is stap voorwaarts en voldoet al goed
- Digitale begroting wordt belangrijker dan boekwerk en gaat deze (binnenkort) vervangen. Zijn er al gemeenten met alleen digitale begroting (Hoogeveen?)
- Paragrafen: behoefte aan (management) samenvatting; is inhoudelijk lastige materie; behoefte aan jaarlijks inhoudelijk advies over inhoud van de paragrafen door auditcommissie aan de raad?
- Behoeft aan meerjarig beeld: rekeningen verleden en meerjarenbegroting toekomst
- Digitale begroting is ook (!) een kwestie van communicatie (niet alleen van presentatie van cijfers)
- Vraag: heeft de gemeente voldoende ambtelijke capaciteit om volgende kwaliteitsstap te maken bij verbetering digitale begroting? Wellicht externe ondersteuning?

Beeld rekenkamercommissie

Het algemene beeld dat gedurende de raadsavond ontstond was:

de raad wil 'op naar digitaal!'

Uit de pitches en de gevoerde discussie aan de hand van de stellingen kwam het beeld naar voren dat de huidige digitale begroting in een duidelijke behoefte van de raadsleden voorziet. Het 'papieren' boekwerk wordt niet of nauwelijks meer gebruikt. Toch blijkt dat de digitale begroting 2018 naast de raadsleden nog niet veel wordt gevonden/geraadpleegd (30 raadplegingen). De digitale begroting, weliswaar niet meer dan een digitale presentatie van het boekwerk, maakt het op zich makkelijker om snel onderwerpen te kunnen raadplegen en door te klikken. Toch zijn er ook duidelijk wensen om de begroting verder te laten winnen aan informatiewaarde door de teksten in te korten, de teksten duidelijker en begrijpelijker te verwoorden, de lay-out te moderniseren en veel meer gebruik te maken van visualisaties.

Verbeterpunten voor begroting 2019

De belangrijkste genoemde verbeterpunten/denkrichtingen zijn:

- Waarom nog een boekwerk?
- Communicatiedeskundige inzetten om begroting aan te passen aan de eisen van deze tijd

Voorbeelden

Dongen met compacte beelden :

DONGEN ZORGT Indicatoren

Jeugd

Percentage jongeren tot 18 jaar met:

	2014	2015	2016
Jeugdhulp	n.b.	7.8	9.6
Jeugdbescherming	n.b.	1.1	0.7
Jeugdreclassering	n.b.	0.2	n.b.

Leerlingenvervoer

Aantal verstrekte voorzieningen leerlingenvervoer

	2013	2014	2015	2016
Versterkte voorzieningen leerlingenvervoer				
Aantal voorzieningen	150	168	124	121

Wmo

Percentage cliënten met een maatwerkarrangement Wmo

	2015	2016
Maatwerk arrangement Wmo		
Aantal cliënten begeleidingscontract	366	404
Aantal cliënten voorziening	2337	2553

Onderwijs

Uitstroom naar verschillende school typen vanuit groep 8 naar middelbare school

Praktijk/speciaal, beroeps- of kaderonderwijs	56	20%
VMBO	68	24%
HAVO/VWO	155	56%

Armoede

Aantal afgeronde aanvragen schuldhulpverlening
Aantal huishoudens dat een beroep doet op de Wet schuldsanering natuurlijke personen

	2014	2015	2016
Schuldhulpverlening	n.b.	121	109
Huishoudens schuldsanering	n.b.	5	19

Aantal minimahuishoudens dat gebruik maakt van de kwijtschelding lokale belastingen
Aantal minimahuishoudens dat gebruik maakt van de collectieve ziektekostenverzekering minima

	2014	2015	2016
Kwijtschelding	398	448	419
Collectieve	309	302	361
Zorgverzekering			

Aantal kinderen dat gebruik maakt van een voorziening van Stichting Leergeld

	2014	2015	2016
Gebruikmaken stichting leergeld			
Aantal kinderen	99	130	140

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner, jong en oud, naar eigen vermogen kan deelnemen aan de samenleving. De meesten kunnen dat prima zelf. Een aantal heeft daar een vorm van ondersteuning bij nodig. Als gemeente zoeken we met de inwoner naar het best passende pakket aan maatregelen dat nodig is om deel te kunnen nemen aan de samenleving. Het uitgangspunt is dat we de eigen kracht en mogelijkheden van de inwoner en de ondersteuning door de omgeving centraal stellen. Daarnaast gaan we uit van een integrale benadering. De partners in het sociaal domein werken samen om er voor te zorgen dat problemen in een zo vroeg mogelijk stadium gesignaleerd worden en zo veel mogelijk kunnen worden opgelost door algemeen toegankelijke en laagdrempelige voorzieningen.

Oude programma-indeling		Nieuwe programma-indeling	
710	Onderwijshuisvesting	210	Onderwijs
720	Lokaal onderwijsbeleid		
730	Kinderopvang en peuteropvang		
740	Leerlingenvervoer		
610	Gezondheidszorg	220	Zorg
620	Jeugdzorg		
630	Ondersteuning en Wmo		
640	Mantelzorg en vrijwilligers		
520	Inkomensvoorziening en minima-beleid	230	Armoede

220 Zorg

Wat willen we bereiken?

Beoogde effecten:

- Inwoners ervaren een gezonde, stabiele en veilige thuissituatie
- Dongen is een dorp waar de behoefte aan zorg geen beperking is voor deelname aan de samenleving

Beleidsindicatoren:

- Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar
- Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming t.o.v. alle jongeren tot 18 jaar
- Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdreclassering t.o.v. alle 12 tot 23-jarigen
- Aantal verstrekte voorzieningen leerlingenvervoer
- Het aantal cliënten met een begeleidingscontract
- Het aantal cliënten met een voorziening in het kader van de Wmo
- Percentage inwoners dat zich goed voelt wat betreft hun eigen gezondheid

Wat gaan we daarvoor doen?

Belangrijkste reguliere taken:

- We geven uitvoering aan de Wmo 2015, de Jeugdwet en de Wet Publieke Gezondheid, hierbij uitgaande van de eigen kracht van inwoners, eventueel (tijdelijk) ondersteund met algemene voorzieningen en waar nodig met maatwerkvoorzieningen.
- We werken conform de meldcode (zoals voorgeschreven in de wet Verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling).
- We ondersteunen en waarderen mantelzorgers en vrijwilligers.

Verbonden partijen:

- GGD Hart voor Brabant
Een goede en voor iedereen toegankelijke gezondheidszorg
- Regio Hart van Brabant – Jeugdhulp
Het bieden van een passend hulp- en zorgaanbod voor alle jeugdigen waarbij de focus ligt op beleidsontwikkeling en de administratief-financiële afwikkeling

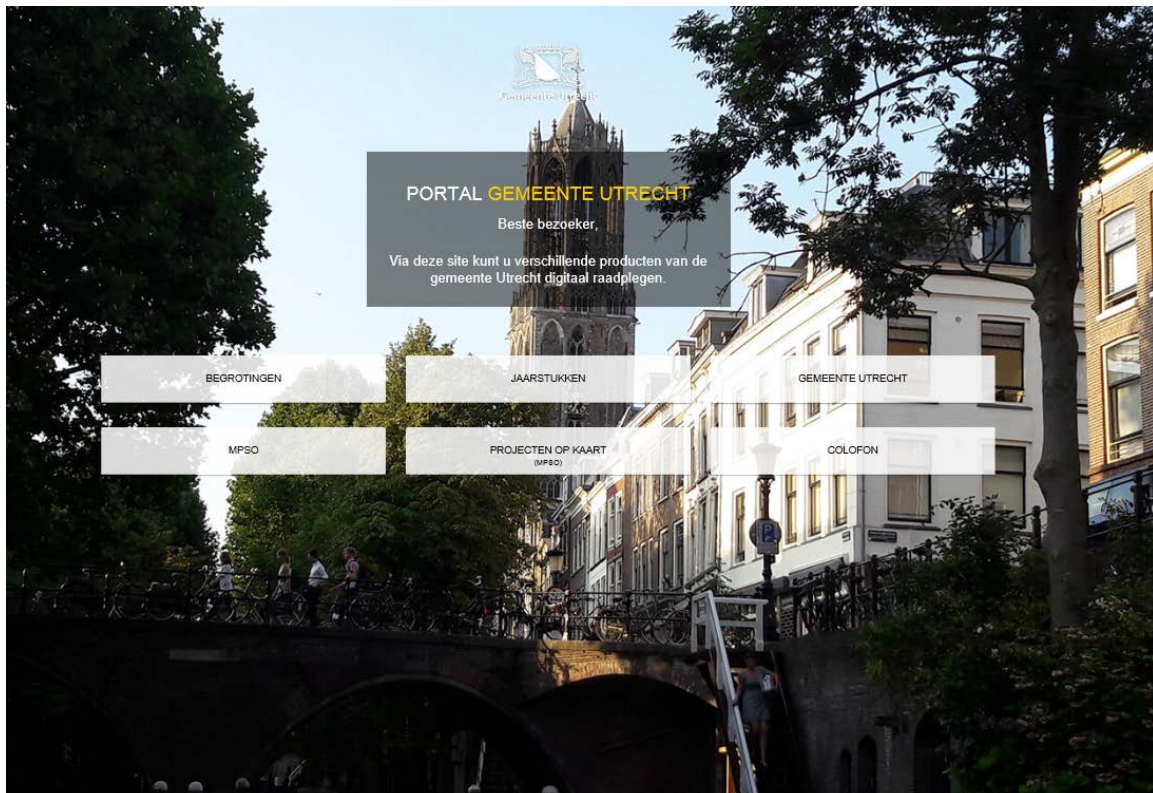
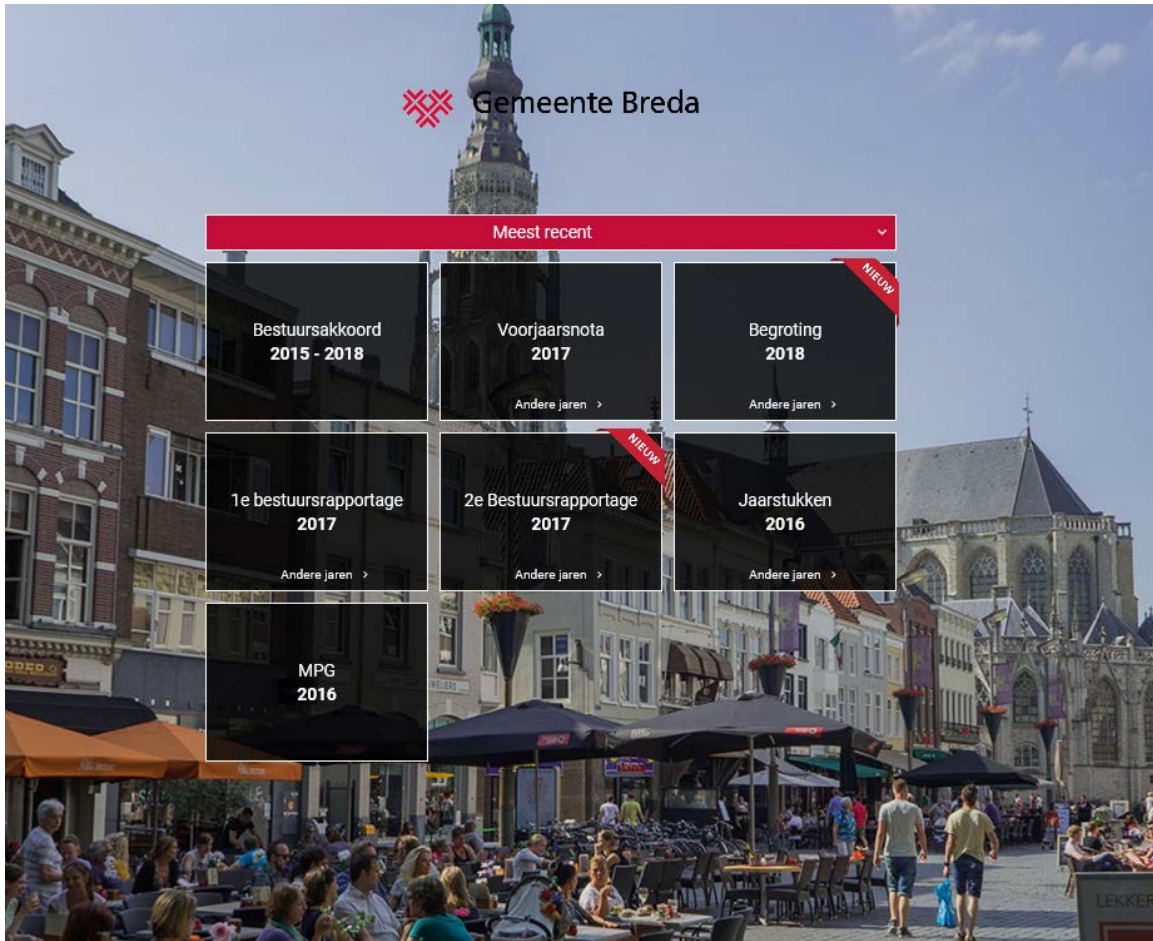
Accenten in beeld in 2018:

- Doorontwikkeling zorgstructuur
De doorontwikkeling van de zorgstructuur krijgt in fysieke zin vorm in De Entree, dat eind 2017 de deuren opent en een zo laagdrempelig mogelijke voorziening moet zijn. Vanuit die locatie wordt in 2018 de dienstverlening van gemeente met haar ketenpartners verder doorontwikkeld.
- Regionale inkoop Wmo begeleiding en Wmo hulpmiddelen

In 2018 werken we samen met onze gemeentelijke partners om per 2019 gezamenlijk contracten Wmo te sluiten op de gebieden begeleiding en de levering van Wmo-hulpmiddelen.

- Inrichten doelgroepenvervoer regio Hart van Brabant
Dit betreft de reeds ingezette doorontwikkeling van het doelgroepenvervoer. Dit is begonnen met de inkoop van de regiotaxi en leerlingenvervoer. Daarnaast zijn er specifieke doelgroepen binnen jeugd en Wmo waarvoor deze voorziening georganiseerd moet worden.

Portaal Breda en Utrecht

Pitch

- Begroting op 1 a4 = begroting in een oogopslag
- Behoeftte aan kort overzicht van ambities / activiteiten / kosten
- Digitaal heeft voorkeur
- Geef burgers vrije ruimte van bv. 10% van totaal begroting om zelf in te vullen
- Gebruik panels en andere middelen voor peiling

Pitch

- Begroting is nu een saaie opsomming van afwijkingen t.o.v. vorig jaar
- Behoeftte raad: waaraan geven we het geld uit?
- Start de begroting eens vanaf een blanco vel i.p.v. vanuit staand beleid

Pitch

- Dik boekwerk nodigt niet uit en leidt tot vermoeidheid
- In de begroting zijn beleid en financiën het belangrijkste
- BBV geeft minimumvereisten
- Begroting visueel aantrekkelijk maken
- Behoeftte aan leeswijzer en lijst van afkortingen
- Gebruik geen min tekens
- Op naar de digitale begroting en geen boekwerk meer

Pitch

- Waarom hebben we een begroting?
- De raad heeft behoeftte aan strategische discussie over beleid
- Samenvoegen van discussies van voorjaarsnota en begroting
- Organiseer strategische bijeenkomsten met discussie door de raad over hoofdlijnen
- Idem over verbonden partijen
- Idem over projecten
- Sociaal domein vraagt andere gegevens dan we gewend waren

Pitch

- Maak vergelijking tussen Goirle – Hilvarenbeek – Oisterwijk
- Begrotingen van Hilvarenbeek en Oisterwijk zijn duidelijker dan die van Goirle
- Duidelijke beleidsindicatoren in Hilvarenbeek
- Duidelijke paragraaf over risico's in Oisterwijk
- Behoeftte aan duidelijke gegevens over ambities (doelen, indicatoren)

Pitch

- De raad wil weten: wat willen we bereiken?
- De raad wil weten: niet-financiële componenten ter beoordeling van cijfers
- Bij voorjaarsnota moeten resultaten van voorgaande jaar al bekend zijn
- Hoe bereiken we de burgers met 'onze' begroting?

Verbetering
Programmabegroting
15 september 2017

Verbetering programmabegroting

Betreft : Onderzoeksvorstel
Gemeente : Goirle
Versie : 15-09-2017
Steller : Rekenkamercommissie / Corné Kuijpers

Inleiding

De rekenkamercommissie heeft in het verleden meerdere onderzoeken gedaan naar de kwaliteit van (onderdelen van) de programmabegroting van de gemeente Goirle. Op basis van eerder gedane aanbevelingen, de in zijn algemeenheid toegenomen (politieke) aandacht voor sturing en beheersing en de gewijzigde regelgeving op dit gebied (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn ook de begrotingen van de gemeente Goirle in de loop der jaren veranderd c.q. verbeterd. Bij de begroting 2017 zijn ook stappen gezet om het boekwerk in digitale vorm toegankelijker te maken en de informatie op een meer eenvoudige wijze aan te bieden. De door de gemeenteraad/ auditcommissie gewenste inhoudelijke kwaliteitsslag heeft daarbij minder aandacht gekregen. Dat was voor de auditcommissie reden om bij de rekenkamercommissie nogmaals de behoefte aan te geven tot een onderzoek naar verdere verbetermogelijkheden van de programmabegroting en de planning & control cyclus.

Het verzoek van de auditcommissie vormt de aanleiding tot het voorliggend onderzoekstraject/verbetertraject en de processtappen die daarbij moeten worden doorlopen om richting de begroting 2019 en de begrotingsuitvoering een verdere kwaliteitsslag te kunnen realiseren.

Doel

De doelstellingen van het onderzoekstraject/verbetertraject zijn:

1. Inzicht geven in de kwaliteit(sbeleving) van de programmabegroting van de gemeente Goirle
2. Formuleren van verbetervoorstellen voor de programmabegroting 2019 en de planning & control cyclus
3. Formuleren van processtappen om de verbetervoorstellen in de begroting(suitvoering) 2019 te realiseren.

Onderzoeksvragen

Binnen het onderzoekstraject/verbetertraject komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde:

Kwaliteit van de begroting 2018

1. In welke opzicht is de kwaliteit van de begroting 2018 (vorm, structuur, inhoud) verbeterd ten opzichte van 2016 en 2017?
2. Wat zijn de belangrijkste verschillen qua informatiewaarde (vorm, structuur, inhoud) ten opzichte van begrotingen van andere gemeenten?
3. In hoeverre is de begroting (digitaal) voldoende toegankelijk?

4. Hoe verhoudt de digitale toegankelijkheid van de begroting zich ten opzichte van andere gemeenten?

Wensen/eisen voor verbetering van de begroting(suitvoering) 2019

5. Welke verbeterpunten qua informatiewaarde (vorm, structuur en inhoud) wenst de gemeenteraad bij de programmabegroting 2019?
6. Welke verbeteringen van de programmabegroting 2019 kan Goirle ontleen aan de begroting van de directe samenwerkingspartners (Hilvarenbeek en Oisterwijk) of andere gemeenten?
7. Welke verbeterpunten in toegankelijkheid wenst de gemeenteraad bij de programmabegroting 2019?
8. Welke verbeterpunten wenst de gemeenteraad binnen het geheel van de planning & control cyclus (bestuursrapportages en jaarrekening) in relatie tot de programmabegroting 2019 (consistentie, vergelijkbaarheid etc)?
9. Op welke wijze wordt de burger betrokken bij de begroting c.q. het begrotingsproces 2019?

Uitwerking en realisatie verbetervoorstellen

10. Wat zijn de belangrijkste verbeterpunten qua informatiewaarde?
11. Is er overeenstemming over de concrete invulling van de verbeterpunten?
12. Op welke wijze en welke termijn kunnen de verbeterpunten worden gerealiseerd?

Afbakening/Reikwijdte

Het te doorlopen traject omvat een beperkt onderzoek naar de kwaliteit van de begroting 2017 en 2018 en de planning & control cyclus. Er is geen sprake van een volwaardige check van de begrotingen aan de vereisten van de BBV. Dit vormt immers al een regulier onderdeel van de accountantscontrole.

Het onderzoekstraject heeft als doel een haalbare kwaliteitsslag voor de begroting(suitvoering) 2019 vast te stellen. De kwaliteit van dit onderzoekstraject/verbetertraject en de te formuleren verbetervoorstellen is voor een belangrijk deel afhankelijk van de inbreng en medewerking van college, gemeenteraad en ambtelijke organisatie. De rekenkamercommissie vervult de rol van facilitator in dit traject.

In het kader van de vergelijking met de andere gemeenten (Hilvarenbeek, Oisterwijk en landelijke goede voorbeelden) worden begrotingen 2016, 2017 en voor zover beschikbaar 2018 betrokken.

Toetsingskader

Gezien het karakter van dit onderzoekstraject/verbetertraject wordt geen uitgebreid theoretisch normenkader uitgewerkt. Een lichte toetsing vindt plaats aan de hand van de inrichtingseisen voor de programmabegroting zoals die in de BBV zijn opgenomen en de (invulling van) het rapport Vernieuwing van de begroting en verantwoording (commissie Depla).

Werkwijze

Het onderzoekstraject/verbetertraject wordt door de rekenkamercommissie uitgevoerd waarbij, waar nodig, gebruik wordt gemaakt van externe deskundigheid.

Het onderzoekstraject/verbetertraject omvat de volgende stappen waarbij ook de te betrekken actoren zijn benoemd. Het streven is om de interactie tussen gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie te stimuleren met als doel samen tot het best haalbare resultaat te komen.

	Stap	Doel	Planning	Actoren
1	Start	Onderschrijven doel en aanpak traject	13 Juni	Audit comité
2	Analyse	Objectieve analyse		
2.1	Analyse	Toetsing aan BBV, Rapport Vernieuwing begroting en verantwoording, begrotingen 2016 en 2017	oktober/ november	Rekenkamercommissie
2.2.	Analyse	Toetsing aan begrotingen van andere gemeenten	oktober/ november	Rekenkamercommissie
2.3	Analyse	Bespreking uitkomsten analyse en nadere analyse	november	Rekenkamercommissie, Auditcomité
3	Tussenrapportage	Rapportage analyse		
3.1	Rapportage	Bevindingenrapportage opstellen	november	Rekenkamercommissie
3.2	Beoordeling	Beoordelen rapportage	december	Ambtelijke organisatie
3.3	Vaststelling	Vaststellen rapportage	december	Rekenkamercommissie
4	Vernieuwing	Verbeterpunten vaststellen en uitwerken		
4.1	Analyse verbetering	In kaart brengen van de gewenste verbeterpunten: - Informatiewaarde (vorm, structuur, inhoud) - toegankelijkheid - verbetering P&C cyclus - Betrokkenheid burger	december/ januari	Rekenkamercommissie, Gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie
4.2	Uitwerking verbetering	Nader uitwerken van de vastgestelde verbeterpunten met aandacht voor overeenstemming concrete invulling, benodigde middelen, haalbare termijn	Januari/ februari	Rekenkamercommissie, ambtelijke organisatie
5	Eindrapportage	Opstellen en presenteren eindrapportage	Februari	Rekenkamercommissie

Rapportage

De op te stellen bevindingenrapportage wordt voor ambtelijk hoor/wederhoor voorgelegd aan de gemeentesecretaris (stap 3). Na verwerking van eventuele opmerkingen wordt het rapport aangevuld met de verbetervoorstellen. De complete rapportage wordt vervolgens voor bestuurlijk hoor/wederhoor aan het college voorgelegd. De reactie van het college wordt aan het rapport toegevoegd waarna het geheel aan de gemeenteraad wordt aangeboden.